

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

02 грудня 2019 року
вих. № 01/03 – 446 (234346)

Народному депутату України
Пузійчуку А.В.

Шановний Андрію Вікторовичу,
Депутатський запит від 15 листопада 2019 року № 11/10-851 (217888), з яким Ви звернулися до Голови Верховної Ради України, розглянуто відповідно до статті 15 Закону України «Про статус народного депутата України» та повідомляється таке.

Щодо правового статусу Апарату Верховної Ради України та Управління Справами

За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Управління Справами Верховної Ради України зареєстровано за ідентифікаційним кодом 20064120 як юридичну особу. Датою державної реєстрації та внесення запису до Єдиного державного реєстру є 21 січня 1992 року (<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>). 20 квітня 1992 року було прийнято Постанову Президії Верховної Ради України «Про структуру і штати Секретаріату і Управління справами Верховної Ради України», згідно з якою окремо були затверджені їх штатні розклади.

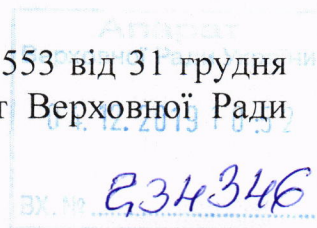
Згідно пункту 35 статті 85 Конституції України, прийнятої 28 червня 1996 року, до повноважень Верховної Ради України віднесено затвердження кошторису Верховної Ради України та структури її апарату, а пунктом 5 статті 88 Конституції України встановлено, що Голова Верховної Ради України організовує роботу апарату Верховної Ради України (далі – Апарат).

Отож з огляду на конституційні приписи конституційність повноважень Верховної Ради України стосовно визначення правового статусу Апарату та затвердження положення про нього є дискусійним.

Таким чином, недостатня чіткість правового регулювання щодо статусу Апарату та Управління справами Верховної Ради України, що була закладена починаючи з 1992 року, на конституційному рівні не була вирішена.

Постановою Верховної Ради України від 3 липня 1997 року «Про структуру апарату Верховної Ради України» Управління справами Верховної Ради України затверджено як структурний підрозділ у складі апарату Верховної Ради України.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України № 553 від 31 грудня 1997 року було затверджено Положення про Секретаріат Верховної Ради

01

України, яким визначалося, що Секретаріат є юридичною особою і структурним підрозділом Апарату Верховної Ради України. Тобто термін Апарат визначався як узагальнюючий термін для декількох самостійних структурних підрозділів наділених статусом юридичної особи.

Вперше про Апарат Верховної Ради України як про юридичну особу було зазначено у Постанові Верховної Ради України від 20 квітня 2000 року № 1678-III «Про структуру апарату Верховної Ради України». Цією Постановою було визначено, що Апарат Верховної Ради України має статус юридичної особи. Верховна Рада також встановила граничну чисельність Апарату та постановила реорганізувати структуру Апарату, затвердивши її у складі двадцяти структурних підрозділів, серед яких було і Управління справами.

Крім того, пунктом 4 зазначеної Постанови Голові Верховної Ради України було доручено «затвердити до 15 травня 2000 року Положення про апарат Верховної Ради України, про структурні підрозділи, зазначені в пункті 2 цієї Постанови», у тому числі і про Управління справами.

Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 31 травня 2000 року N 459 було затверджено Положення про Апарат Верховної Ради України. Пунктом 11 цього Положення на Апарат покладено відповідні «завдання в сфері фінансового, господарського, матеріально-технічного та соціально-побутового забезпечення, а також встановлено, що «розв'язання цих та інших завдань здійснює Управління справами Апарату, яке є юридичною особою». Розпорядженням Голови Верховної Ради України від 14 березня 2006 року N 217 положення про статус Управління справами Апарату як юридичної особи було виключено.

Згідно з чинною на тепер редакцією Положення про Апарат Верховної Ради України, що затверджене розпорядженням Голови Верховної Ради України від 20 листопада 2014 року № 734, положення про статус юридичної особи Управління справами Апарату як структурного підрозділу Апарату відсутнє. «Апарат Верховної Ради України є постійно діючим органом, який здійснює правове, наукове, організаційне, документальне, інформаційне, експертно-аналітичне, фінансове і матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів та народних депутатів України». У пункті 5 Положення встановлено, що Апарат є юридичною особою. При цьому пунктом 10 цього Положення встановлено, що відповідні завдання «у сфері фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності Верховної Ради України здійснює Апарат (через Управління справами)».

Разом з тим, Положенням про Управління справами Апарату Верховної Ради України, затвердженим розпорядженням Голови Верховної Ради України від 5 жовтня 2015 року, яке є чинним, передбачено, що Управління справами Апарату Верховної Ради України, будучи структурним підрозділом Апарату, є також юридичною особою. У зв'язку з викладеним, безумовно, існує проблема щодо реалізації повною мірою правоздатності та дієздатності Апарату Верховної Ради України як юридичної особи.

Враховуючи вимоги цивільного законодавства, законодавства про державну реєстрацію юридичних осіб, вимоги бюджетного законодавства, слід було б здійснити відповідні дії щодо державної реєстрації юридичної особи «Апарат Верховної Ради України» та щодо припинення у встановленому законом порядку юридичної особи «Управління справами Апарату Верховної Ради України», а також внести відповідні зміни до правових актів Верховної Ради України.

Слід також зазначити, що питання державної реєстрації Апарату Верховної Ради України як юридичної особи неодноразово були предметом аналізу та розгляду як комітету з питань Регламенту, так і Апарату парламенту, але непоодинокі спроби їх унормування не привели до остаточного вирішення проблеми. Іноді дискусії з цього питання призводили до внесення суб'єктами права законодавчої ініціативи відповідних законопроектів.

Так, у базі даних проектів законів електронної комп'ютерної мережі веб-сайту Верховної Ради України, зокрема були зареєстровані проект постанови про затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України (реєстр. № 8300 від 19.04.2018) та проект закону про внесення змін до статті 7 Регламенту Верховної Ради України щодо врегулювання процедури затвердження Положення про Апарат Верховної Ради України (реєстр. № 8438 від 06.06.2018).

Проте, проект постанови про затвердження положення був відкликаний суб'єктом права законодавчої ініціативи, а проект закону, що, навпаки, пропонував надати повноваження щодо затвердження відповідного положення про Апарат Голові Верховної Ради України не був підтриманий парламентом восьмого скликання.

На даний час вживаються заходи щодо функціонального аудиту Апарату парламенту, в стадії розроблення проект закону про особливості проходження парламентської служби, вивчається питання щодо реорганізації структури Апарату. У зв'язку з цим буде розроблено нову редакцію Положення про Апарат та унормовано правовий статус Апарату Верховної Ради України як юридичної особи.

Щодо розгляду та затвердження кошторису Верховної Ради України на 2020 рік

Затвердження кошторису Верховної Ради України відповідно до пункту 35 частини першої статті 85 Конституції України належить до повноважень Верховної Ради України. Частиною четвертою статті 7 Регламенту Верховної Ради України визначено, що кошторис Верховної Ради України на наступний рік затверджується Верховною Радою України під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік.

Згідно з положеннями статті 22 Бюджетного кодексу України головними розпорядником бюджетних коштів за бюджетними призначеннями, визначеними законом про Державний бюджет України, є

установи, уповноважені забезпечувати діяльність, зокрема, Верховної Ради України. Враховуючи це, та відповідно до частини першої статті 7 Регламенту Верховної Ради України, зокрема матеріально-технічне та фінансове забезпечення діяльності Верховної Ради України, її органів, народних депутатів України, депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України здійснює Апарат Верховної Ради України, який і є головним розпорядником бюджетних коштів.

На підставі зазначеного вище, та враховуючи, що 15 вересня 2019 року у Верховній Раді України був зареєстрований проект закону про Державний бюджет України на 2020 рік (реєстр. № 2000) Апаратом Верховної Ради України був розроблений проект кошторису Верховної Ради України на 2020 рік, показники якого відповідали обсягам фінансування, передбаченим проектом закону про Державний бюджет України на 2020 рік.

За інформацією, наданою Комітетом з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України, проект кошторису Верховної Ради України на 2020 рік був надісланий для опрацювання Комітету листом першого заступника Керівника Апарату Верховної Ради України Боднара П.О. від 30.09.2019 № 15/11-1591 (173746). За дорученням голови Комітету Кальченка С.В. від 2 жовтня 2019 року проект кошторису Верховної Ради України на 2020 рік надано народним депутатам України – членам Комітету для ознайомлення та підготовки пропозицій.

На засіданні Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України 9 жовтня 2019 року (на якому Ви були відсутні) попередньо розглянуто проект кошторису Верховної Ради України на 2020 рік, за результатами чого прийнято відповідне рішення про доопрацювання Апаратом Верховної Ради України проекту кошторису Верховної Ради України на 2020 рік з урахуванням обсягів видатків, передбачених проектом закону про Державний бюджет України на 2020 рік, а також висновків та пропозицій до проекту закону про Державний бюджет України на 2020 рік (за наслідками розгляду законопроекту в першому читанні).

Згідно з карткою проходження законопроекту (реєстр. № 2000), розміщеною на офіційному веб-сайті Верховної Ради України, 4 листопада 2019 року було внесено на розгляд Верховної Ради України доопрацьований Кабінетом Міністрів України проект закону про Державний бюджет України на 2020 рік.

На засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій (депутатських груп) у Верховній Раді України 11 листопада 2019 року мною були надані доручення Комітету з питань бюджету «у своєму засіданні уважно розглянути та проаналізувати поданий урядом проект бюджету на предмет врахування тих бюджетних висновків Верховної Ради України, які були запропоновані до бюджету на 2020 рік, та надати висновок комітету щодо проекту бюджету народним депутатам України для того, щоб, скоріш за все, в четвер ми змогли

розглянути цей важливий законопроект і, можливо, якщо все буде добре, підтримати та затвердити бюджет на 2020 рік».

Засідання комітетів з питань бюджету та з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України були заплановані, відповідно до розкладів їх засідань, та проведені 13 листопада 2019 року.

Для забезпечення виконання положень статті 7 Регламенту Верховної Ради України щодо розгляду і затвердження кошторису Верховної Ради України на 2020 рік одночасно із прийняттям Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» у другому читанні, Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України 13 листопада 2019 року розглянув доопрацьований проект кошторису Верховної Ради України на 2020 рік (який надійшов до вказаного Комітету 12 листопада 2019 року згідно з листом Керівника Апарату Верховної Ради України від 12.11.2019 № 15/11-1969 (213971)).

Постанову Верховної Ради України «Про кошторис Верховної Ради України на 2020 рік», проект якої був зареєстрований 13 листопада 2019 року (реєстр. № 2433), схвалено Верховною Радою України на вечірньому пленарному засіданні 14 листопада 2019 року після прийняття Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» у другому читанні і в цілому як закон на ранковому пленарному засіданні цього ж дня.

При цьому варто звернути увагу, що згідно з висновком Комітету з питань бюджету, прийнятим на засіданні цього Комітету 13 листопада 2019 року за результатами розгляду підготовленого до другого читання Кабінетом Міністрів України проекту закону про Державний бюджет України на 2020 рік, видатки за бюджетною програмою «обслуговування та організаційне, інформаційно-аналітичне, матеріально-технічне забезпечення діяльності Верховної Ради України» (код 0111020) збільшено на 50 млн грн (що відповідає підпункту 1.22.2 пункту 1 Бюджетних висновків, затверджених Постановою Верховної Ради України від 18 жовтня 2019 року). Зазначене збільшення видатків обумовлено необхідністю фінансового забезпечення проведення в Україні весняної сесії Парламентської асамблеї Організації Північноатлантичного договору, що відповідно до взаємоузгодженої домовленості між Верховною Радою України та Парламентською асамблеєю Організації Північноатлантичного договору відбудеться в м. Києві у травні 2020 року.

З повагою

Дмитро РАЗУМКОВ